

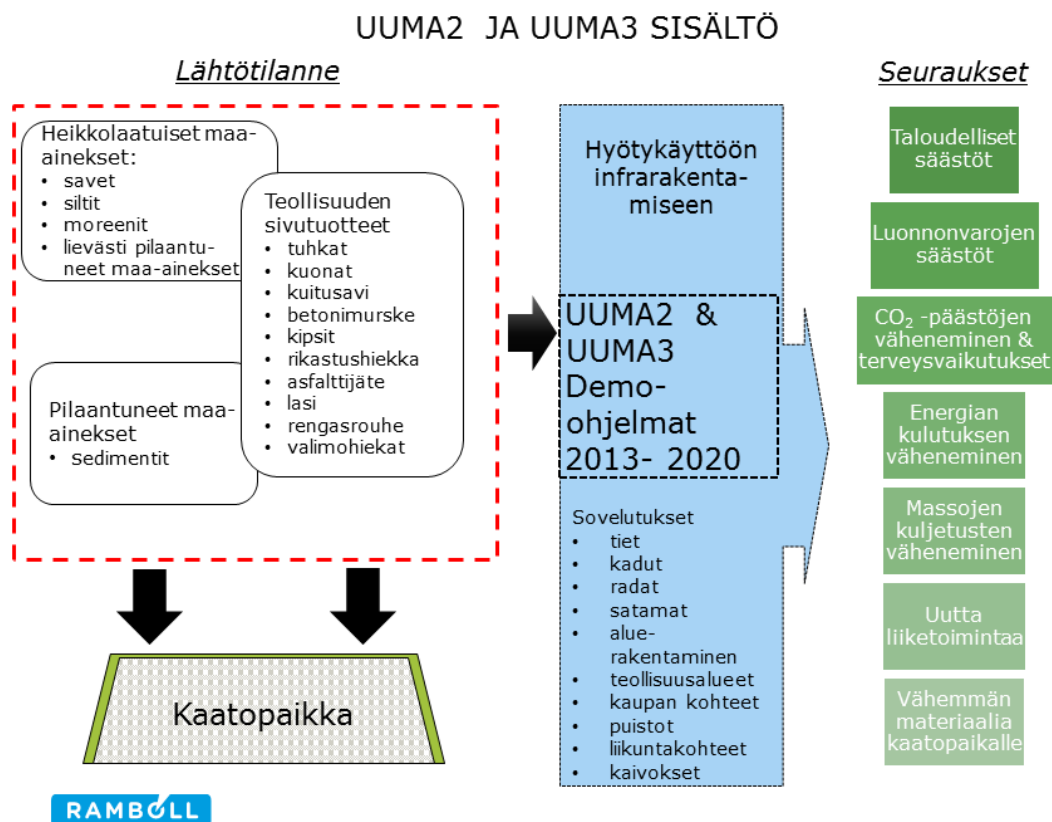
UUMA4-OHJELMAN 2021–2023 HANKESUUNNITELMA

1. Alkusanat

UUMA4-ohjelman sisältö pohjautuu siihen, mitä UUMA2- (2013–2017) ja UUMA3-ohjelmissa (2018–2020) on uusiomaarakentamisen edistämiseksi tehty. On tunnistettu, että UUMA:sta on muodostunut viimeisen vuosikymmenen aikana brändi, jonka kehittämistä tulee edistää, jotta aikaisemmin tehty työ sen hyväksi ei katoaisi ja jotta saatavilla oleva tieto pysyy ajankohtaisena vastaten tarpeisiin parhaalla mahdollisella tavalla. Tämän hankesuunnitelman sisältöä on laadittu yhdessä UUMA3-hankkeen osallistujien kanssa ja sen valmisteleminen on järjestetty syyskuussa 2020 työpaja etäyhteyksin.

2. Taustatilanne UUMA2- ja UUMA3-ohjelman jälkeen

UUMA-hankkeissa keskeinen tehtävä on tiedonjakaminen ja kaikkien osapuolten osaamisen kehittyminen siten, että uusiomaarakentamisen tahtotilan toteuttaminen tapahtuu eri osapuolten hyvässä ja rakentavassa yhteisymmärryksessä. Myös hyvien käytäntöjen jakaminen ja jalkauttaminen on tärkeää. Kuten myös ohjeistuksen ja julkaisujen kokoaminen yhdelle nettisivustolle käsikirjastoon <http://www.uusiomaarakentaminen.fi/>. Aikaisemmissa UUMA-hankkeissa on ollut kattavasti osallistujia kaupungeista, ministeriöistä, urakoitsijoista, jätehuolto-yhtiöistä sekä materiaalityöntekijöiltä, materiaalipalveluja tuottavista yrityksistä tai näitä edustavista yhdistyksistä. Hankkeissa on tehty mm. lainsäädäntöön vaikuttamista, ohjeistuksen laadintaa, hankintamenettelyjen ja rakentamisen prosessien kehittämistä yms. Koulutusyhteistyötä on tehty monipuolisesti ja siitä on saanut alkunsa mm. Aalto ja Tampereen yliopistojen järjestämät UKI-kurssit. Lisäksi on järjestetty AMK-opettajille koulutuspäivä ja tuotettu koulutusaineistoa. UUMA-hankkeiden keskeinen sisältö esitetään lyhyesti kuvan 1 kaaviossa.

Kuva 1. UUMA2- ja UUMA3-ohjelmien keskeinen sisältö.

UUMA3-hankkeen loppuvaiheessa on käynnistynyt erillishankkeita mm. jätteenpolton kuonan maarakennusohjeistuksesta kuonan tuottajien ja käsittelijöiden toimesta, työ- ja elinkeinoministeriön hanke uusiomaarakentamisen indikaattoreista, happamien sulfaattimaiden ohjeistustyö (kaupungit, YM, Väylävirasto) sekä metsäteollisuuden tuhkien käytön ohjeistus meluvälillä ja ei-liikennekuormitetuissa penkereissä.

3. Tehtävien sisältö ja tavoitteet

UUMA4-ohjelman suunnittelussa on otettu huomioon se, että UUMA3-ohjelman kaikkia sisältöjä ei jatketa sellaisenaan, vaan tarkastellaan kriittisesti, mitä tehtäviä on tarpeen jatkaa (sisältö tarkistaen) ja mitä uusia aihe-alueita on tarpeen ottaa mukaan. On tunnistettu kymmenen teemaa, joiden sisältö, tavoitteet ja hankkeessa toteutettavat menetelmät on kuvattu taulukossa 1. Näiden tehtävien tärkeysjärjestystä on arvioitu syyskuun työpajassa ja sitä kuvaavat taulukon värikoodit taulukossa ja niiden selitykset taulukon alla. Tehtävien toteutuminen ja niiden laajuus tarkistetaan ohjelmaan osallistuvien rahoituksen varmistuttua sen mukaiseksi, mitä on mahdollista toteuttaa. Tarkemmat sisällöt ja painotukset päättää ohjausryhmä koordinaattorin tekemän ehdotuksen pohjalta. Osa taulukon sisällöstä on jo nyt esitetty kysymysmerkein ja ne kohdat ovat ehdotuksia selvitettävistä mahdollisuuksista. Joitakin selvityksiä tms. voidaan tehdä osatehtävinä, joiden rahoitus sovitaan erikseen.

Taulukko 1. UUMA4-ohjelman tehtävät, tavoitteet ja menettelytavat.

	Tehtäväsisältö	Tavoite (tilanne 2021-2023)	Menettelytavat
1	<ul style="list-style-type: none"> Ympäristölupakäsittelyn prosessin kehittäminen ja yhtenäistäminen (uusiomateriaalit maa- ja vesirakentamisessa) 	<ul style="list-style-type: none"> Uusiomateriaalien maa- ja vesirakennushyötykäytön lupamenettelyt yhdenmukaistuneet ja selkeytyneet 	<ul style="list-style-type: none"> Lupaprosessin kehittäminen yhdessä viranomaisten kanssa Keskustelufoorumi – asiantuntija-apu ja koulutusapu Asetusten ja ohjeiden päivittämistarpeiden tunnistaminen Vesirakentamisen (mm. ruoppausmassojen hyödyntäminen, meritäytöt) ohjeistukseen vaikuttaminen ”MASA-lainsäädännön” kommentointi
2a	<ul style="list-style-type: none"> Uusiomateriaalit infran päästölaskennassa (kehittäminen, informointi ja koulutus) 	<ul style="list-style-type: none"> Uusiomateriaalit ja niistä tarvittavat tiedot ovat käytössä (ja infrarakentamisen kansallinen päästölaskentaohje, jonka valmistelu ei sisällä UUMA-hankkeeseen, on valmis) 	<ul style="list-style-type: none"> Infrarakentamisen päästöjen yhteisen laskentamenettelyn ja tietokannan kehittäminen yhdessä viranomaistahojen kanssa Urakoitsijoiden kokemuksen hyödyntäminen
2b	<ul style="list-style-type: none"> Vaikutusten seurantaindikaattorit (informointi ja koulutus) 	<ul style="list-style-type: none"> Vaikutusten seuranta on yhdenmukaista ja tarkoituksenmukaista Seurantaindikaattoreista on informoitu ja koulutettu sovitusti 	<ul style="list-style-type: none"> Vaikutusten ”indikaattoreiden” tunnistaminen ja valinta sekä ohjeistus (TEM:n tilaama erillisselvitys) Järjestelmästä informoidaan ja koulutetaan muiden koulutusten yhteydessä
3	<ul style="list-style-type: none"> Tekniset vaatimukset ja niiden täyttymisen osoittaminen (mm. UUMA-koerakentamisohje väylärakenteille) 	<ul style="list-style-type: none"> Uusiomateriaalien teknisten ominaisuuksien osoittamiseen tarkoitettu ”Koerakentamisohje väylärakenteille” on valmis. 	<ul style="list-style-type: none"> Väyläviraston UUMA-materiaalien ns. hyväksyntämenettely on käytössä. Menettelyyn liittyy usein koerakentamista, jonka yleiselle ohjeistukselle on tarvetta. Menettelyyn liittyviä kehitystarpeita tunnistetaan ja tuodaan esille.

4	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Tekniset verkostot ja uusiomateriaalit</u> (mm. Uusiomateriaalit verkostokohteissa ohje) 	<ul style="list-style-type: none"> • "Tekniset verkostot uusiomaarakenteissa" ohje valmis ja käytössä (kansallinen ohje) • <i>Mahdollisesti puuttuvat lisäselvitykset tehtynä (korroosio, auki-kaivu, yms. – lisäselvitykset ovat materiaalitoimittajien vastuulla)</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Verkostot uusiomaarakenteissa -ohjeen laatiminen (kansallinen ohje) • UUMA-rakenteiden paikkatiedon ja verkostotiedon yhdistäminen, esiselvitys • <i>UUMA-materiaaleihin liittyvien vaatimusten kirjaaminen: korroosio, liukeneminen vesijohdon seinän läpi, kunnossapito, työturvallisuus, kaapelinäyttölaitteiden ja metallinilmaisimien toimivuus, yms.</i>
5	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Kierrätyskasvualustat</u> (mm. Kierrätyskasvualustaohje, jossa liitteenä malliasiakirjoja kierrätyskasvualustojen hyödyntämiseen) 	<ul style="list-style-type: none"> • Kierrätyskasvualustat -ohje valmis • Kierrätyskasvualustojen hankintaan malliasiakirjoja ohjeen liitteenä 	<ul style="list-style-type: none"> • Kierrätyskasvualustojen pilotointi ja/tai toteutettujen pilottikohteiden analysointi • Ohjeistuksen kehittäminen viranomaisvaatimukset huomioiden • Kasvualusta emäksisten UUMA-materiaalien päällä ohjeistus • Ohjeen pohjana olemassa olevat ohjeet (esim. Helsingin kaupunki, Viherympäristöliitto)
6	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Vähähiilinen esirakentaminen</u> (mm. Esirakentamisohje, jossa mm. päästöt eri ratkaisuille eri olosuhteissa) 	<ul style="list-style-type: none"> • Uusi kansallinen Esirakentamisohje laadittuna (esim. Kuntaliiton julkaisu?) • Päästölaskelmia erilaisille esirakentamisratkaisuille toteutettuna 	<ul style="list-style-type: none"> • Uusiomaarakentamisen edistäminen esirakentamisella, pilotoinnit ja/tai toteutettujen pilottikohteiden analysointi ja saavutettujen hyötyjen esittely (€, CO₂, ...) • Esirakentamisohjeen laadinta
7	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Syvästabiloinnin uusiosideaineet</u> (mm. hankinnan kriteerien kehitys, stabiloitujen kaivumaiden hyötykäyttö) 	<ul style="list-style-type: none"> • Syvästabiloinnin sideaineiden kierrätys- ja päästötavoitteet hankinnassa - mallilauseet laadittuna • Stabiloitujen kaivumaiden hyötykäyttö ohjeistettu (myös uusiosideaineilla stabiloitujen, MASA-asetuksen vaikutus tähän?) 	<ul style="list-style-type: none"> • Syvästabiloinnin sideaineiden kierrätys- ja päästökriteerien kehittäminen uusien ja toteutettujen koestabilointien ja muiden kokemusten perusteella • Uusiosideaineella stabiloitujen kaivumaiden hyödyntämisen edistäminen (MASA?, tekniset ohjeet, ...)
8	<ul style="list-style-type: none"> • <u>UUMA-rakentamisen prosessi</u> ("vihreiden hankintojen" ja käytöjen kehitys ja jalkautus) 	<ul style="list-style-type: none"> • UUMA-hankintojen prosessi kehittynyt julkisilla rakennuttajilla • Menettelyjen jalkautus edistynyt 	<ul style="list-style-type: none"> • Seurataan asiassa tapahtuvaa kehitystoimintaa (esim. KIEPPI-hanke) • Koulutetaan julkisille toimijoille asiasta • Edistetään prosessien kehittämisessä (<i>millä periaatteella?</i>)

9	<ul style="list-style-type: none"> • <u>UUMA-tiedonjako ja koulutus</u> 	<ul style="list-style-type: none"> • www-sivut ajan tasalla ja täydentyneet sovitusti • Sovitut seminaarit, webinaarit, työpajat, yms. järjestetty • Mediatyö ja tiedonvälitys tehty • Kohdennettu UUMA-viestintä käytössä • UUMA-koulutus on vakiintunut yliopistojen ja AMK:n koulutusohjelmiin • Ohjeiden ja kohdekorttien päivitys tehty • <i>Uusia ohjekortteja laadittuna (erillistehtävä tarvittaessa)</i> • RTS-toimikuntatyö tehtynä (tarvittaessa) • Sovitut/sovittu ekskursio UUMA-tiedon välittämiseksi (kansallinen/kansainvälinen) järjestetty 	<ul style="list-style-type: none"> • Mediatyö (mm. viestien kohdentaminen eri organisaatioille, ministeriöille, lehdistö, some, yms.) • Uutiskirjeet 3-4 kpl/v, • Tiedonvälitys, nettisivujen ylläpito ja täydennys, • Vuosiseminaari, muut seminaarit, työpajat eri teemoista (esim. markkinapaikat, hankinnat, pätevyudet, yms.), • Yliopisto- ja AMK-koulutusyhteistyö • Eri tahojen koulutus: kaupungit, väylä, rakentajat ym. • Tutkimustiedon välittäminen, koulutus, • UUMA-ohjeiden päivitys, kohdekorttien täydennys • Infra-ohjekorttien taustatyö ja RTS-toimikuntatyö • Kaupunkien aktiivisten UUMA-kohteiden listaukset intra-sivuilla • Ekskursioita kotimaisille UUMA-rakennuskohteille (ulkomaisille kohteille, mikäli mahdollista ja tarvetta)
10	<ul style="list-style-type: none"> • <u>UUMA-yhdistyksen perustaminen</u> 	<ul style="list-style-type: none"> • UUMA ry:n toiminta alkaa UUMA4-hankkeen päättyessä 	<ul style="list-style-type: none"> • Selvitetään UUMA 4:n jälkeisen yhteistyön toimintatapoja ja suunnitellaan "UUMA ry":n perustamista • www-sivut? • SGY / MUTKU / YGOFORUM / ... - yhteistyö?

Työpajan 16.9.2020 näkemys merkitty värikoodein: xx = erittäin tärkeä

xx = tärkeä

xx = tarpeellinen

4. Organisaatio

UUMA4-ohjelma organisoidaan kuvan 2 mukaisesti. Ohjausryhmä kokoontuu kolme kertaa vuodessa ja tekee hankkeen etenemistä koskevat päätökset. Se päättää mm. budjetin jakautumisesta, tehtävien tarkemmasta sisällöstä ja painotuksesta. Ohjausryhmään kuuluvat jokaisen osallistujaorganisaation edustajat. Osallistujaorganisaatioiden tulee nimetä ohjausryhmään yksi varsinainen jäsen ja lisäksi saa nimetä varajäsenen/-jäsenet. Päätöksenteossa ja esimerkiksi äänestystilanteissa kullakin osallistujaorganisaatiolla on vain yksi ääni. Varajäsenten osallistuminen nähdään mahdollisena siksi, että kokouksissa myös jaetaan paljon ajankohtaista tietoa ja keskustellaan uumarakentamisen aihepiiristä, jotka palvelevat osallistujaorganisaatioita laajemminkin.

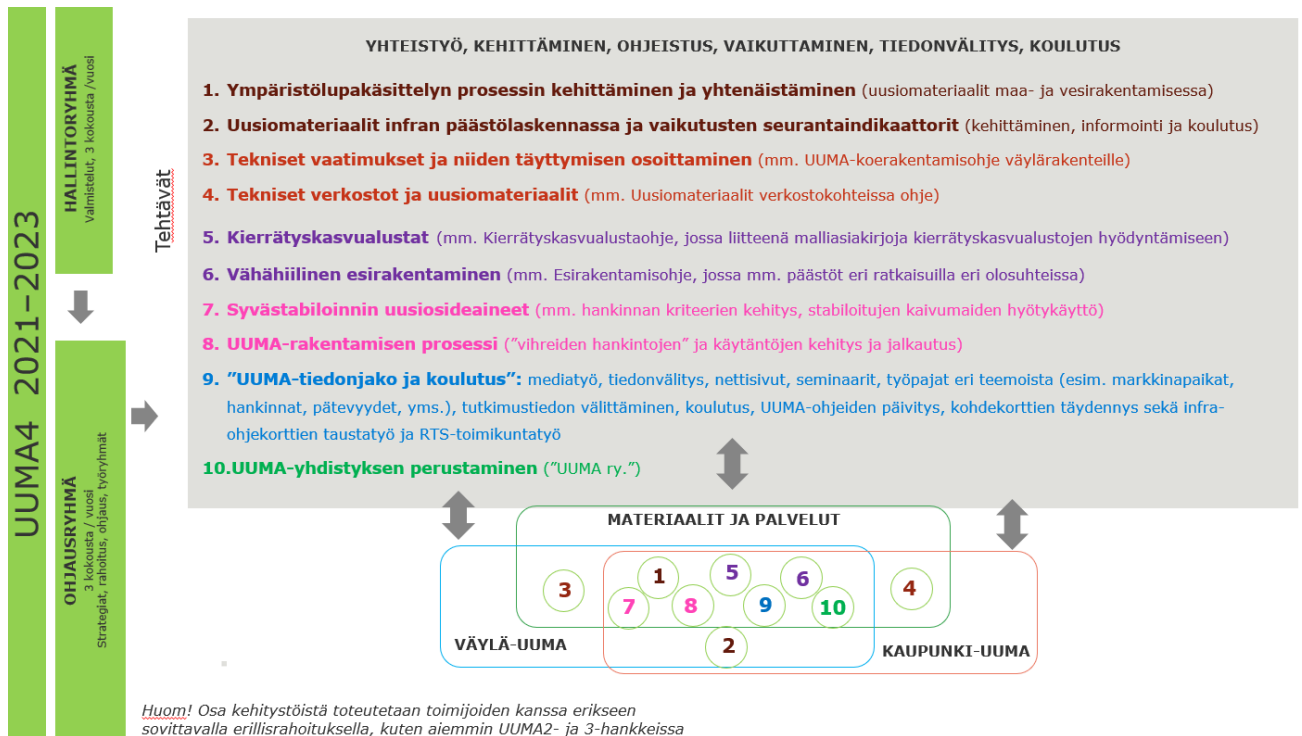
Ohjausryhmän kokouksia valmistelee hallintoryhmä, joka kokoontuu noin kaksi viikkoa ennen ohjausryhmän kokousta (tarvittaessa useamminkin). Hallintoryhmässä on 4-6 jäsentä ja lisäksi hankkeen koordinaattori ja projektipäällikkö Rambollista. Hallintoryhmän tehtävänä valmistella käsiteltävät asiat sellaiseen muotoon, että niiden päätöksenteko on ohjausryhmän suurella osallistujajoukolla mahdollista toteuttaa sujuvasti.

Hankkeessa perustetaan lisäksi kolme ryhmää, jotka ovat 1) Väyläviraston ryhmä, joka muodostuu EU Life IP Circwaste C22-osahankkeen ympärille, 2) kaupunkiryhmä, jonka osallistujat ovat kaupunkien ja kunnallisten jätehuolto-yhtiöiden edustajia ja 3) materiaalit ja palvelut -ryhmä, jonka osallistujat ovat

materiaalien ja palvelujen tuottajayrityksiä tai näitä edustavia yhdistyksiä. Näissä ryhmissä niihin kuuluvien organisaatioiden henkilöiden osallistujamäärää ei rajoiteta. Ryhmät voivat kokoontua erikseen tai ne voivat järjestää yhteisiä palaverreja sen mukaan, mikä on tarkoituksenmukaisinta käsiteltävien asioiden käsittelemiseksi ja edistämiseksi.

Kaikki kokoukset järjestetään etäyhteyksin. Mikäli sen lisäksi on mahdollista kokoontua fyysisiin kokouksiin, niihin järjestetään etäyhteyksimahdollisuus. Hankkeessa järjestetään työpajoja valittujen aihepiirien sisällöstä. Nämä työpajat järjestetään joko etätyöpajoina tai fyysisinä tilaisuuksina tilanteen niin salliessa. Työpajoihin on jokaisella osallistujaorganisaatiolla nimettävissä vähintään kaksi osallistujaa jokaisesta osallistujaorganisaatiosta.

Ramboll Finland Oy koordinoi hanketta. Koordinaattorina toimii Juha Forsman ja projektipäällikkönä Marjo Koivulahti. Aikaisemmin UUMA-hankkeiden koordinaattorina toiminut Pentti Lahtinen toimii asiantuntijana. Viestinnästä vastaa Motiva siten, että työ- ja elinkeinoministeriön rahoitusosuus kohdistuu suoraan Motivalle.

Kuva 2. UUMA4-ohjelman organisointi ja keskeinen sisältö. 10-kohtainen tehtäväsisältö on kuvan alimmassa kaaviossa jaoteltu ryhmien (väylä, kaupungit, materiaalit ja palvelut) aihepiireihin.

5. Aikataulu

UUMA4-ohjelma alkaa 1.1.2021 ja päättyy 31.12.2023. Tarkempi aikataulusuunnitelma tehtävistä ja niiden jakautumisesta eri vuosille laaditaan tehtäväsisältöjen ja laajuuden tarkentuessa.